

ETT FELLESSKAP — ÉN VIRKELIGHET

Foran Uppsala 1968

av

ODD KVAAL PEDERSEN

De omveltninger som har funnet sted i vår verden — og i vår egen forestillingsverden — har gitt de kristne en helt ny følelse av samhörighet. Vi befinner oss «i samme båt» enten vi bor i Asia, Afrika, Australia, Amerika eller Europa; vi befinner oss i én Kristi kirke hvis viktigste funksjon er misjon. Det innebærer en forpliktelse til å krysse grenser, ikke bare de geografiske, men like meget grensen mellom tro og vantro — med Kristi evangelium for å bygge Kristi kirke.

Dermed er det ikke sagt at den rent ytre samling som bl. a. kommer til uttrykk i den moderne ekumeniske bevegelse, utelukkende er et resultat av hva man gjerne uttrykker med den egentlig negativt virkende vendingen: «tvunget av utviklingen».

Det ekumeniske arbeid har i virkeligheten pågått helt siden den første splittelse i oldkirken. Og det er i dette lange perspektiv man må se den ekumeniske bevegelse som nå — i midten av det 20. århundre — har hatt en så betydelig fremgang. I dette lange perspektiv må man også se den fjerde generalforsamling av Kirkenes Verdensråd i Uppsala dette år.

At I alle skal være ett

Med dette skriftsted som motto har den ekumeniske bevegelse i vår tid vokst frem. En lang rekke møter, samtaler og konfrontasjoner mellom kristne fra forskjellige trossamfunn gikk forut for dannelsen av Kirkenes Verdensråd i 1948. Ikke minst kan man se en tydelig vekselvirkning mellom den voksende, kristne verdensmisjon og den ekumeniske bevegelse. Et virkekraftig ekumenisk organ hadde man allerede hatt i *Det internasjonale misjonsråd*, som fra 1921 og utover kom til å virke som et koordinerende

organ for misjonsarbeidet innenfor de protestantiske kirker. Et *Norsk Misjonsråd* ble også organisert i 1921 og samme år tilsluttet det internasjonale råd.

De forskjellige verdensmisjonsmøter gjenspeiler utviklingen både i misjonsarbeidet og i de ekumeniske bestrebelser.

Edinburgh-møtet i 1910 var dominert av vestens kirker og misjonsselskaper. Problemet var hvorledes man skulle evangelisere den ikke-kristne verden, som etter da-tidens tankegang var ensbetydende med Asia og Afrika.

Ved Jerusalem-møtet 18 år senere var denne geografiske misjonstenkning allerede blitt avlegs. Sekulariseringsprosessen hadde gjort det vanskelig, noen mente umulig, å definere «misjonsfeltet» ved hjelp av geografiske begreper. På Jerusalem-møtet var det også sterke teologiske brytninger når det gjaldt forholdet til de ikke-kristne religioner og en misjonsforståelse som ensidig la vekten på det sosiale aspekt ved misjonsgjerningen. Fra dette møtet stammer også betegnelsen «unge kirker» og «eldre kirker».

Tambaram-møtet som ble holdt like før siste verdenskrig, hadde valgt «kirken» som tema. Man kan si at dette møte «gjenoppgaget» kirkene og kirkens betydning i verdensmisjonen, og representantene for «de unge kirker» insisterte på at misjonsarbeidet måtte forstås som *hele* kirkens oppgave, ikke bare som et privilegium for en bestemt sektor eller et spesielt selskap innen en eller annen kirke.

I 1947 var man samlet i Whitby, Canada, under mottoet «Kristen innsats i en verden i omveltning». Møtet oppfordret til en «total-evangelisering» med innsats fra hver enkelt kristen. Videre understreket møtet likestillingen mellom «eldre» og «yngre» kirker og staket ut kurs for en ny forståelse av misjonærens plass i de kristne kirker som var etablert i misjonenes virkeområder. Og endelig: Whitby-møtet demonstrerte enheten i den protestantiske kristenhet og insisterte på at denne enhet måtte manifestes.

Det neste møte, Willingen 1952, utpreget seg ved et stadig mer lidenskapelig kall om kirkens enhet. I 1948 var, som nevnt, Kirkenes Verdensråd blitt stiftet, og det var allerede innledet et frukt-

bart samarbeid mellom dette og Det internasjonale misjonsråd. Flere av lederne i det sistnevnte råd var også aktivt med i den nye, ekumeniske bevegelse, og spørsmålet om en sammenlutning meldte seg naturlig.

Etter grundige studier og debatter ble et forslag om integrasjon vedtatt på møtet i Ghana. Norge gikk imot en slik integrasjon, senere gikk også et flertall i Norsk Misjonsråd mot et forslag om «konsultativ status».

På Kirkenes Verdensråds generalforsamling i New Delhi fant den endelige integrasjon sted. Det ble nå organisert en *Kommisjon for Verdensmisjon og Evangelisering* og et utøvende organ, *Afdelingen for Verdensmisjon og Evangelisering*. Selv om Norsk Misjonsråd ble stående utenfor, er det imidlertid norske representanter både i misjonskommisjonen og i styret for misjonsavdelingen, henholdsvis pastor C. *Tidemann Strand* og professor dr. O. G. *Myklebust*.

Det første kommisjonsmøte etter integrasjonen fant sted i Mexico City senhøstes 1963. Det var fra en side sett en fortsettelse av de misjonskonferanser som tidligere er nevnt, men fra en annen side sett kan det betegnes som noe helt nytt — en «ny start», for å sitere misjonsavdelingens daværende leder, biskop *Lesslie Newbigin*.

«Møtet», skrev han, «vil se misjonsoppgaven fra en helt annen vinkel. Det vil ikke bare representere seks kontinenter, det vil stille seg ansikt til ansikt med seks kontinenter. Det vil være like meget opptatt av den kristne kirkes vitnesbyrd i Detroit som i Dahomey, like meget av hedninger i Europa som av hedninger i New Guinea.»

Det samme syn på misjonsoppgaven kommer frem i den instruktive brosjyre som Kirkenes Verdensråds informasjonsavdeling har utgitt i forbindelse med den forestående generalforsamling i Uppsala fra fjerde til tyvende juli i år.

«I dag», heter det, «betyr misjon hele kirkens vitnesbyrd i hele livssammenhengen. Det tradisjonelle bildet av ett eller to «kristne» kontinenter som driver en-veis misjonsarbeid virker i dag fullstendig avlegs.»

Synspunkter og oppgaver

Det heter videre i brosjyren: «Geografiske grenser krysses nu i begge retninger. «Indre» og «Ytre» misjon blir betraktet som to sider av samme sak. Men evangeliet må fremdeles bringes over sekulære grenser av alle slag, og det må forkynnes overalt til dem som forneker det, ignorerer det eller gjør opprør mot det.»

Kirkens vitnesbyrd må gis på en slik måte at det kan bli forstått. Dette innebærer noe langt mer enn å modernisere språkbruken. Hva man behøver er en forandring i hjerte- og sinnelag, en følelse av «solidaritet» med dem som lever under forhold som er fullstendig annerledes fra våre egne. Bare derved, heter det videre, kan vi få forklart evangeliets egentlige mening til industriarbeidere i Hamburg eller Tokio, til den agnostiske vitenskapsmannen i Beirut eller Paris, til bondekona i Irland eller Indonesia.

Brosjyren stiller spørsmålene som Uppsala-møtet skal bidra til å besvare:

Hvorledes vil moderne massemedia kunne influere på hva vi har å meddele? Hvordan kan de nye, uavhengige, kirker bli virkelig uavhengige? Og aller viktigst: Hvordan kan medlemmene av de lokale menigheter bli vekket til forståelse for sin evangelistiske oppgave?

Det er Misjonsavdelingens oppgave å hjelpe kirkene over hele verden til å takle slike spørsmål som nevnt ovenfor. Samtidig vil avdelingen virke til å fjerne tendensen til prosylitisme og unyttig rivalisme. Gjennom studier og direkte tiltak tar den opp slike oppgaver som forholdet til de mange «sektene» i Afrika, forholdet til de tradisjonelt betraktet «uinntagelige» muhammedanske miljøene osv.

Misjonsavdelingen søker videre å fremme en felles misjonsinnsats gjennom programmet «Joint Action for Mission». Ellers er det teologiske utdanningsfond, som er opprettet for å hjelpe de unge kirker med presteutdannelsen, tilknyttet misjonsavdelingen. Av nyere dato er Det kristne litteraturfond, som søker å frem-

me og koordinere produksjonen av stedegen litteratur av høy kvalitet i land hvor etterspørslen er større enn tilbudet.

Brosjyren gir forøvrig en adekvat presentasjon også av de øvrige avdelinger innen Kirkenes Verdensråd, alle med det ene sikte å vise at kristen tro og tanke er noe mer enn religiøs sysselsetting for spesielt interesserte. Kirkens lære og kirkens liv skal og må integreres i den virkelighet vi lever i.

Trykksaken som bærer titelen «All Things New», inneholder også et opplegg til bibelstudium og en presentasjon av hovedtemaene på Uppsala-møtet.

Arbeidsoppgavene i Uppsala

Omtrent halvparten av arbeidet vil bli utført seksjonsvis under Kirkenes Verdensråds generalforsamling i Uppsala. Gruppenavnene, som er foreløpige, viser det omfattende arbeidsområde deltagerne vil bevege seg over: «Kirken i en verden som blir mindre», «Kirkens misjon», «Kirkens rolle i den sosiale og økonomiske utvikling», «Kirken og de internasjonale forhold», «Gudstjeneste i en tid preget av sekularisering» og «Mot en ny livsstil».

Alle disse seks temaer er for såvidt av vital betydning for den kristne verdensmisjon. I denne sammenheng kan det imidlertid være grunn til å gå nærmere inn på brosjyrens presentasjon av «Kirkens misjon».

Her er det meningen, forstår man, å se i øynene det faktum at så mange kirker mangler misjonerende impuls i en tid med raskt skiftende forhold og med raskt økende befolkningstilvekst. Misjonens vesen trenger derfor å bli definert på ny, og kirken trenger dessuten en ny orientering og en ny utrustning for sine oppgaver i verden. «Vitnesbyrd i seks kontinenter» vil være retningsgivende motto for diskusjonene.

Misjonsavdelingen har forberedt et studiedokument om «Omvendelse i en tid preget av sekularisering». Det antyder omvendelse forstått som det å vende om for i tro å kunne gå inn i den nye virkelighet som er det hele skaperverks fremtid. Om-

vendelse er ikke først og fremst «ens egen sjels frelse» eller det «å slutte seg til et samfunn». Omvendelse er nok også dette, men «grunnleggende betyr omvendelse hengivelse i bot og tro til hva Gud selv virker i menneskets historie».

Et annet studiedokument dreier seg om menighetens misjonære struktur. Dette erklærer at menighetens vesen er å være til «for de andre». Dokumentet tar opp mer praktiske spørsmål: Hvordan kan vi rette vårt blikk utad og se utfordringen, hvordan skal vi gå inn i de raskt skiftende forhold i verden uten at kirkens substans går tapt, hvordan kan vi legge opp våre gudstjenester slik at utenforstående virkelig kan forstå dem?

For å kunne svare på slike spørsmål må man også gå grundig til verks med hensyn til den teologiske undervisning – ikke bare i betydning presteutdanning, men også med hensyn til å gi alle kirkens medlemmer den nødvendige utrustning for å kunne «gå ut». Studiedokumentet «Tjenesteformer og teologisk utdanning» vil kunne gi verdifulle bidrag i denne forbindelse. Det betoner at en kirke i misjon trenger differensierte og fleksible tjenesteformer, og at prestene må være forberedt til å møte mangfoldigheten i den oppgave de går til.

Verdig, men ikke kjedelig

Til slutt noen ord om brosjyren som sådan. Den er utgitt av WCC Publications Office, som også jevnlig sender ut det uhyre informative «The Ecumenical Review», «International Review of Missions», «Risk», «Laity» og det nyeste «Study Encounter». Både oppsett og billedredaksjon er foretatt av informasjonsavdelings fremragende fotograf og lay out-man John Taylor, som atter en gang har bevist at det går utmerket godt an å lage en kirkelig trykksak som virker verdig, uten å virke kjedelig.